

Klasa: UP/I 034-03/2013-01/007
Urbroj: 580-10/76-2015-079
Zagreb, 17. prosinca 2014.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja na temelju članka 30. točke 2. i članka 31. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, brojevi: 79/09 i 80/13), te članka 46. stavka 5. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj: 47/09), postupajući u upravnom postupku utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja protiv poduzetnika Hrvatski Telekom d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Roberta Frangeša Mihanovića 9, zastupanog po opunomoćenici M.L., odvjetnici iz Z., pokrenutom po službenoj dužnosti, povodom inicijative poduzetnika H1 Telekom d.d., sa sjedištem u Splitu, Put Tršćenice 10, zastupanog po opunomoćenicima odvjetnicima iz odvjetničkog društva [...], sa sjedištem u Z., na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, u sastavu: Mladen Cerovac, mag.iur., predsjednik Vijeća, Vesna Patrlj, dipl.iur., zamjenica predsjednika Vijeća, Denis Matić, dipl.iur., mr.sc. Ljiljana Pavlic i mr.sc. Tatjana Peroković, članovi Vijeća, sa sjednice 51/2014., održane 17. prosinca 2014., postupajući po presudi Visokog upravnog suda Republike Hrvatske, pod poslovnim brojem: UsII-65/2014-9, od 16. listopada 2014., donosi sljedeće

RJEŠENJE

Postupak se obustavlja jer više ne postoje pravne pretpostavke za vođenje postupka.

Obrazloženje

Rješenjem Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) klase: UP/I 034-03/2013-01/007, urbroja: 580-05/76-2014-066, od 8. svibnja 2014., na temelju članka 30. i 31. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, brojevi: 79/09 i 80/13; dalje: ZZTN) te članka 46. stavka 5. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj: 47/09; dalje: ZUP) obustavljen je postupak utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja, pokrenut po službenoj dužnosti, a povodom inicijative poduzetnika H1 Telekom d.d., sa sjedištem u Splitu, Put Tršćenice 10, zastupanog po opunomoćenicima odvjetnicima iz odvjetničkog društva [...], sa sjedištem u Z., protiv poduzetnika Hrvatski Telekom d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Roberta Frangeša Mihanovića 9, zastupanog po opunomoćenici M.L., odvjetnici iz Z., u smislu članka 38. stavaka 1. i 3. te članka 39. ZZTN-a, a vezano uz primjenu članka 13. ZZTN-a i članka 102. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list C 115/89; dalje: UFEU).

Odlukom Visokog upravnog suda Republike Hrvatske pod poslovnim brojem: UsII-65/2014-9, od 16. listopada 2014., navedeno je rješenje Agencije poništeno i predmet je vraćen Agenciji na ponovni postupak.

Iz obrazloženja navedene presude Visokog upravnog suda Republike Hrvatske proizlazi kako u osporenom rješenju Agencije nije obrazloženo iz kojeg razloga više ne postoje pravne

pretpostavke za vođenje postupka odnosno kako nije razvidno iz kojeg je razloga navedeni postupak obustavljen. Slijedom navedenoga, razvidno je kako Visoki upravni sud Republike Hrvatske kao razlog poništavanja predmetnog rješenja Agencije te nedostatak koji u istome treba otkloniti navodi nejasno i nedovoljno elaborirano obrazloženje tog rješenja, bez navođenja na koji način te nedostatke treba otkloniti u ponovnom postupku rješavanja iste upravne stvari.

Stoga je Agencija, sukladno članku 81. stavku 2. Zakona o upravnim sporovima („Narodne novine“, brojevi: 20/10 i 143/12), pridržavajući se pravnog shvaćanja i primjedbi Visokog upravnog suda Republike Hrvatske, nakon ponovnog razmatranja predmeta i na temelju potpuno utvrđenog činjeničnog stanja u razdoblju do 8. svibnja 2014., u za to propisanom zakonskom roku od 30 dana od dana dostave naprijed navedene presude, izradila pravilno i zakonito novo rješenje.

1. Inicijativa za pokretanje postupka

Agencija je 7. ožujka 2013. i 15. travnja 2013., sukladno članku 37. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, brojevi: 79/09 i 80/13; dalje: ZZTN), zaprimila inicijativu i dopunu inicijative poduzetnika H1 Telekom d.d., sa sjedištem u Splitu, Put Tršćenice 10, zastupanog po opunomoćenicima odvjetnicima iz odvjetničkog društva [...], sa sjedištem u Z. (dalje: H1), za pokretanje postupka utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja protiv poduzetnika Hrvatski Telekom d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Roberta Frangeša Mihanovića 9, zastupanog po opunomoćenici M.L., odvjetnici iz Z. (dalje: HT), u smislu članka 38. stavaka 1. i 3. i 39. ZZTN-a, a primjenom članka 13. ZZTN-a.

Podnositelj inicijative, u bitnome, navodi kako je tijekom 2012. uočio značajan pad broja korisnika svojih usluga i to: CPS usluge (usluga predodabira operatora) i WLR usluge (usluga najma korisničke linije). Navedeno povezuje s postupkom akvizicije svojih korisnika od strane HT-a koji, sukladno navodima istog, koristeći bazu podataka korisnika H1 vrši aktivnu prodaju svojih maloprodajnih usluga korisnicima H1, unatoč činjenici da je te iste usluge na veleprodajnoj razini već prodao poduzetniku H1 i činjenici da mu je podatke o korisnicima dostavio H1 u svrhu realizacije veleprodajnih usluga. Također, isti tvrdi kako HT kašnjenjem u realizaciji veleprodajnih usluga i kašnjenjem u otklanjanju kvarova/smetnji u odnosu na regulirane veleprodajne usluge, kojih je H1 korisnik, odugovlači realizaciju svojih veleprodajnih usluga.

Nadalje, H1 navodi da HT ciljano i aktivno „napada“ H1 korisnike zlouporabom njemu dostupne veleprodajne baze korisnika H1, a u svrhu provođenja svojih maloprodajnih akcija prema H1 korisnicima. H1 takvu praksu HT-a objašnjava činjenicom da se tijekom 2012. prosječna mjesečna brojka odljeva korisnika uvećala za četiri puta te da mu je HT u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2012. doslovno preoteo [...] korisnika, uz napomenu da je u prvoj polovici 2012. ta brojka iznosila [...].

U prilog navedenome, H1 je dostavio presliku stranice 9. službene prezentacije HT-a za 2012. godinu „Poslovni i financijski pregled siječanj - prosinac 2012“. Na predmetnoj stranici je navedeno da je, cit. „uspješnim inicijativama za povratak korisnika promijenjen trend i ponovno su stečeni korisnici; broj WLR-a znatno je smanjen u drugoj polovici 2012., sa 132.000 na 104.000“.

Detaljniji opis gornjih navoda, H1 je dostavio i Hrvatskoj agenciji za poštu i elektroničke komunikacije (dalje: HAKOM) u očitovanju od 18. siječnja 2013. i dopuni očitovanja od 22. veljače 2013. kao odgovor na „Upit o stanju na tržištu elektroničkih komunikacija u Republici Hrvatskoj“. Preslike očitovanja HAKOM-u s pripadajućim priložima, H1 je dostavio Agenciji u prilogu inicijative.

Ujedno, podnositelj inicijative navodi kako je HT, ne samo prema H1 već i drugim alternativnim operatorima, kasnio i/ili naknadno odbio realizaciju veleprodajnih usluga te kako isti nije postupao po rješenjima regulatora i da je opetovano nastavio s takvim postupanjem. Tome u prilog dostavio je niz odluka nadležnih tijela.

2. Stranka u postupku

2.1. Hrvatski telekom d.d.

Poduzetnik Hrvatski telekom d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Roberta Frangeša Mihanovića 9, osnovan je 28. prosinca 1998. na temelju Zakona o razdvajanju Hrvatske pošte i telekomunikacija („Narodne novine“, broj: 101/98) kojim je određeno razdvajanje javnog poduzeća Hrvatska pošta i telekomunikacije na dva dionička društva, jedno za poslovno područje pošte (Hrvatska pošta d.d.) i drugo za poslovno područje telekomunikacija (HT). Društvo je započelo s poslovanjem 1. siječnja 1999.

Do 5. listopada 1999. rečeni poduzetnik je bio monopolist.

Zaključno do dana 8. svibnja 2014. HT je član T-HT Grupe, a koju čine i sljedeće tvrtke: Iskon Internet d.d., Combis - usluge integracija informatičkih tehnologija d.o.o. i KDS d.o.o.

HT je društvo u većinskom vlasništvu društva Deutsche Telekom AG, sa sjedištem u Bonnu, Njemačka.

Prema podacima sa službenih internetskih stranica Sudskog registra trgovačkih društava u Republici Hrvatskoj (sudreg.pravosudje.hr) za poduzetnika HT, Agencija je utvrdila kako je isti registriran za obavljanje čitavog niza djelatnosti, a među kojima su i: telekomunikacijske usluge, projektiranje, kontrola projekata, građenje i nadzor nad građenjem, održavanje i popravak telekomunikacijskih objekata, instalacija uređaja i opreme i sl. Na službenim stranicama poduzetnika HT (www.t.ht.hr/grupa/profil.asp) kao osnovne djelatnosti društva istaknute su sljedeće djelatnosti: djelatnost pružanja svih telekomunikacijskih usluga - usluge fiksne telefonije (pristup i promet fiksnim telefonskim linijama te dodatne usluge fiksne mreže), mobilne telefonije, prijenosa podataka (najam vodova, Metro-Ethernet, IP/MPLS, ATM), interneta, uključujući IPTV, međunarodnih komunikacija te projektiranje i izgradnja komunikacijskih mreža na teritoriju Republike Hrvatske.

3. Primijenjeni propisi

Agencija je u ovom predmetu primijenila odredbe ZZTN-a, Uredbe o načinu utvrđivanja mjerodavnog tržišta („Narodne novine“, broj: 9/11; dalje: Uredba o mjerodavnom tržištu) te Uredbe o skupnom izuzeću vertikalnih sporazuma („Narodne novine“, broj: 37/11).

U dijelu kojim se uređuju pitanja provedbe postupka pred Agencijom koji nije propisan odredbama ZZTN-a, kao posebnog zakona, u smislu članka 35. stavka 1. ZZTN-a, te članka 3. stavka 1. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj: 47/09; dalje: ZUP), Agencija je primijenila odredbe ZUP-a.

Uz navedeno, Agencija je izvršila uvid i u odredbe zakona odnosno podzakonskih propisa koji uređuju predmetnu materiju: Zakon o elektroničkim komunikacijama („Narodne novine“, brojevi: 73/08, 90/11, 133/12 i 80/13; dalje: ZEK), Pravilnik o načinu i rokovima provedbe mjera zaštite sigurnosti i cjelovitosti mreža i usluga („Narodne novine“, broj: 109/12, 13/33 i 126/13), Pravilnik o načinu i uvjetima obavljanja djelatnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga („Narodne novine“, broj: 154/11 i 149/13), Pravilnik o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane

opreme („Narodne novine“, broj: 136/11, 44/12 i 75/13) i Pravilnik o univerzalnim uslugama u elektroničkim komunikacijama („Narodne novine“, broj: 146/12).

Također, Agencija je u ovom postupku podredno na odgovarajući način primjenjivala kriterije iz pravne stečevine Europske unije (dalje: EU) koja služi kao interpretativni instrument za primjenu odredbi ZZTN-a, a osobito u slučaju pravnih praznina ili dvojbi pri tumačenju propisa, u skladu s člankom 1. Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji („Narodne novine - Međunarodni ugovori“, broj: 2/12), a kako je to propisano člankom 74. ZZTN-a.

Stoga je Agencija, tijekom postupka i prilikom izrade pravne i ekonomske analize u ovom predmetu, izvršila uvid u kriterije iz pravne stečevine EU, i to u: Ugovor o funkcioniranju EU ili Lisabonski ugovor od 9. svibnja 2008. (Službeni list C 115/89), Uredbu Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju utvrđenim u člancima 81. i 82. Ugovora o osnivanju Europske zajednice (tekst od važnosti za Europski gospodarski prostor) od 4. siječnja 2003. (Službeni list L 001; dalje: Uredba Vijeća (EZ) br. 1/2003), Priopćenje Komisije - Uputu o provedbenim prioritetima Komisije u primjeni članka 82. Ugovora o EZ-u na postupanje poduzetnika u vladajućem položaju koja za posljedicu mogu imati zlouporabu u smislu isključivanja konkurenata s tržišta (Tekst od važnosti za Europski gospodarski prostor) od 24. veljače 2009. (Službeni list C 045), Direktivu 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Okvirna direktiva) (Službeni list L 108), Direktivu 2002/20/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o ovlaštenju elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (Direktiva o ovlaštenju) (Službeni list L 108), Direktivu 2002/19/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o pristupu i međusobnom povezivanju elektroničkih komunikacijskih mreža i pripadajuće opreme (Direktiva o pristupu) (Službeni list L 108), Direktivu 2002/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o univerzalnoj usluzi i pravima korisnika u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama (Direktiva o univerzalnoj usluzi) (Službeni list L 108), Direktivu 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području telekomunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama) (Službeni list L 201), Direktivu 2009/136/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o izmjenama i dopunama Direktive 2002/22/EZ o univerzalnim uslugama i pravima korisnika u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama, Direktivu 2002/58/EZ od 31. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u sektoru elektroničkih komunikacija (Službeni list L 201), Uredbu (EZ) br. 2006/2004 od 18. prosinca 2009. o suradnji između nacionalnih tijela odgovornih za primjenu propisa o zaštiti potrošača (Službeni list L 337), Smjernice za primjenu pravila o tržišnom natjecanju EEZ-a u sektoru telekomunikacija od 6. rujna 1991. (Službeni list C 233/02), Obavijest o primjeni pravila tržišnog natjecanja na sporazume o pristupu u sektoru telekomunikacija iz 1998. (Službeni list C 265/02), a koji služe kao interpretativni instrument i za primjenu hrvatskih propisa.

U skladu s navedenim, Agencija je izvršila uvid u primjere iz poredbene prakse, i to u presude Suda Europske unije i Općeg suda u predmetima: Komisija Europskih zajednica i Francuska Republika protiv Ladbroke Racing (spojeni predmeti broj C-359/95 i C-379/95 P iz 1997., paragraf 34), Consiglio Nazionale degli Spedizionieri Doganali protiv Komisije Europskih zajednica (broj T-513/93 iz 2000., paragraf 59), Deutsche Telekom AG protiv Europske komisije (broj C-280/08 P iz 2010., paragrafi 80-88,92, 173, 176), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów protiv Tele2 Polska sp.z o.o., kasnije Netia SA (broj C-375/09 iz 2011., paragrafi 23, 24, 26-30, 32, 34), Inspecteur van de Belastingdienst protiv X BV (broj C-429/07 iz 2009., paragrafi 20. i 21.), IMM Zwartveld and Others (broj C-2/88 iz 1990., paragraf 18.), kao i odluku Europske komisije u predmetu Telekomunikacija Polska (predmet broj COMP/39.525 iz 2011.).

4. Prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu

Na temelju predmetne inicijative, Agencija je u okviru svoje nadležnosti iz članka 32. točke 1. a) i b) ZZTN-a provela prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnim tržištima kako bi utvrdila ima li u konkretnom slučaju uvjeta za pokretanje postupka Agencije po službenoj dužnosti, sukladno odredbi članka 38. stavaka 1. i 3. ZZTN-a te članka 39. ZZTN-a, a vezano uz primjenu članka 13. ZZTN-a.

Slijedom navedenoga, Agencija je, dopisima od 9. svibnja 2013. i 9. srpnja 2013. zatražila očitovanja, podatke i relevantnu dokumentaciju od alternativnih operatora - korisnika veleprodajnih usluga HT-a (H1, OT-Optima Telekom d.d., Amis Telekom d.o.o., Metronet Telekomunikacije d.d., Vipnet d.o.o.) odnosno zatražila da dostave kronološki prikaz svih odluka HAKOM-a u razdoblju od 2011. do lipnja 2013. kojima je utvrđeno kršenje *ex ante* regulacije od strane HT-a kao operatora sa značajnom tržišnom snagom, uz navođenje novčanih iznosa koje je HT na temelju rečenih odluka HAKOM-a platio ili bio dužan platiti oštećenom operatoru, te je zatražila očitovanje, podatke i relevantnu dokumentaciju od HT-a.

Agencija je u razdoblju od 15. travnja 2013. do 22. kolovoza 2013. zaprimila zatražena očitovanja.

4.1. Očitovanje podnositelja inicijative

U dopuni inicijative od 15. travnja 2013. H1 je pojasnio da je usluga predodabira operatora (CPS usluga) preduvjet za ugovaranje veleprodajne usluge najma korisničke linije (WLR), odnosno da WLR usluga zapravo predstavlja svojevrstu dopunu CPS usluzi.

H1 je podneskom od 31. svibnja 2013. Agenciji dostavio detaljnu kronologiju odnosa s HT-om te pokrenutih regulatornih postupaka protiv HT-a pred HAKOM-om kao i prikaz Odluka HAKOM-a vezano uz predmetne sporove u razdoblju od sredine 2011. do 31. svibnja 2013.

Slijedom navedenoga, H1 se u bitnome očitovao da je zahtjev za sklapanjem Okvirnog ugovora o mogućnosti pružanja WLR-a podnijet dana 8. srpnja 2011. godine. Naime, uvjeti pod kojima se podnosi takav zahtjev postali su poznati operatorima tek dana 1. srpnja 2011. godine, kada je HT prema odluci HAKOM-a (Analiza tržišta pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike od 6. travnja 2011. godine) bio dužan objaviti Standardnu ponudu za uslugu najma korisničke linije (WLR), uz napomenu da je od istog dana bio dužan i omogućiti predmetnu veleprodajnu uslugu. Pri tome ističe kako je predmetna standardna ponuda objavljena s nizom nepravilnosti jer su operatorima korisnicima uvjetovane dodatne obveze koje nisu bile predviđene spomenutom Analizom tržišta. Dodatno, preduvjet za sklapanje Okvirnog ugovora bio je proširenje CPS profila, odnosno uspostava profila „svi pozivi“, tako da je H1 dana 14. lipnja 2011. godine zatražio hitnu uspostavu navedene funkcionalnosti, nakon čega mu je HT nizom radnji i korištenjem taktika odugovlačenja onemogućio započinjanje korištenja WLR usluge s danom 1. srpnja 2011., unatoč činjenici da su sve potrebne radnje bile poduzete na vrijeme.

H1 nadalje navodi da je uslijed navedenih okolnosti, tek dana 20. srpnja 2011., nakon 3 rješenja HAKOM-a kojima su HT-u naložene izmjene Standardnih ponuda, potpisan ugovor o proširenju CPS profila (pod nazivom: Izmjene i dopune 15 Ugovora o međupovezivanju). Riječ je o sljedećim rješenjima HAKOM-a: Djelomično rješenje, Klasa: UP/I-344-07/11-01/31, Urbroj: 376-09/ŽK-II-I (IM), od 6. srpnja 2011. godine; Rješenje, Klasa: UP/I-344-07/11-01/32, Urbroj: 379-09/JB2-11-1 (IM), od 8. srpnja 2011. godine i Rješenje, Klasa: UP/I-344-07/11-01/31, Urbroj: 376-09/ŽK-11-7 (IM), od 21. srpnja 2011. godine. Podnositelj inicijative navedena je rješenja dostavio Agenciji u podnesku od 8. travnja 2013. godine.

Također, H1 navodi da je funkcionalno međupovezivanje, odnosno veleprodajna usluga najma korisničke linije, nakon brojnih intervencija HAKOM-a, realizirana dana 25. srpnja

2011. godine, uz napomenu da je tek u prosincu izvršeno konačno prebacivanje svih [...] korisnika za koje je bio sklopljen Ugovor o najmu korisničke linije (WLR) naprijed navedenog datuma.

Vezano uz probleme koji se odnose na IPTV, H1 navodi da je došlo do globalnog kvara koji je zahvatio sve H1 korisnike kojima je isti pružao maloprodajnu uslugu temeljenu na HT-ovoj veleprodajnoj usluzi širokopojasnog pristupa internetu. Problem je bio prisutan od trenutka aktivacije veleprodajne usluge za svaki pojedini priključak, a otklonjen je 17. listopada 2012. godine. Uzrok globalnom kvaru bilo je korištenje drugačijeg tehničkog rješenja koje je HT nudio na veleprodajnoj razini od onog kojeg je koristio za vlastiti maloprodajni dio, iako je takvo postupanje protivno određenoj mu regulatornoj obvezi nediskriminacije. U prilog navedenome H1 je dostavio presliku rješenja HAKOM-a o utvrđivanju prava na naknadu za kašnjenje H1-HT, Klasa: UP/I-344-08/13-03/01, Urbroj: 376-04/13-52, od 8. svibnja 2013., stranice 7-10.

Pored navedenoga, H1 ističe problem vezan za veleprodajnu uslugu širokopojasnog pristupa internetu. Naime, brzine interneta koje je HT sukladno Standardnoj ponudi za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa dužan omogućiti Operatorima korisnicima kreću se u određenim rasponima (npr. od 2048/256 do 4096/512 kbit/s, strana 52 - 65 SP). Međutim, podnositelj inicijative naglašava kako HT učestalo isporučuje brzine niže od donje propisane.

Podneskom od 2. kolovoza 2013. H1 je dostavio podatke o broju zahtjeva zakašnjelih u realizaciji usluga za razdoblje od 2011. do lipnja 2013.

Pored zahtjeva zakašnjelih u realizaciji, H1 je dostavio i podatke o broju zahtjeva koje je HT odbio realizirati. Riječ je o ukupno odbijenih [...] zahtjeva za realizaciju WLR usluge, [...] zahtjeva za realizaciju CPS usluge, [...] zahtjeva za realizaciju BSA usluge te [...] zahtjeva za realizaciju ULL usluge.

Nadalje, H1 je dostavio podatke o broju korisnika usluga H1 u razdoblju od 2011. do lipnja 2013. te podatke o ostvarenim prihodima u navedenom razdoblju.

Zaključno, H1 je dostavio i pregled odluka HAKOM-a kojima je utvrđeno kršenje *ex ante* regulacije od strane HT-a na štetu H1, uz navođenje iznosa štete.

4.2. Očitovanje HT-a

Podneskom od 22. kolovoza 2013. HT se detaljno očitovao te je, u bitnome, naveo kako su svi postupci na koje se H1 poziva i dalje u tijeku pred nadležnim sudskim i državnim tijelima.

Stoga isti smatra kako u ovom trenutku nema mjesta nadležnosti Agencije. HT posebno ističe da bi, do donošenja odgovarajućih odluka pred nadležnim tijelima, postupanje Agencije bilo upitno s aspekta načela ekonomičnosti koje, između ostalog, sprječava zlouporabu prava sudionika u postupku. Podredno, ukoliko se Agencija oglasi nadležnom, HT ističe kako nisu ispunjeni uvjeti za pokretanje postupka utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja, i to iz sljedećih razloga.

Legitiman cilj svakog telekom operatora jest povećanje baze krajnjih korisnika, i to kroz akviziciju kako novih korisnika koji nisu korisnici telekom usluga, tako i onih koji već koriste usluge nekog od telekom operatora, ističe HT. U 2012. godini isti je donio poslovnu odluku o pokretanju prodajno-marketinških aktivnosti za privlačenje korisnika koji već koriste usluge drugih telekom operatora uslijed čega je u navedenoj godini odljev korisnika H1 bio veći nego ranijih godina. Pri tome naglašava kako prelazak svih „[...] korisnika“ H1 u mrežu HT-a ne može biti dokaz bilo kakvog nezakonitog postupanja HT-a. Pri tome isti objašnjava kako u svom poslovanju primjenjuje interna pravila o pravu na pristup pojedinih dijelova kompanije

podacima o drugim telekom operatorima kojima raspolaže veleprodajna poslovna jedinica (dokument o pravilima tzv. „kineskog zida“), a kojima mogu pristupiti isključivo ovlašteni zaposlenici (interni korisnici). Nepoštivanje pravila tzv. „kineskog zida“ od strane zaposlenika HT-a predstavlja najtežu povredu radnog odnosa. S tim u vezi HT posebno ističe da veleprodajni podaci nisu dostupni dijelu kompanije koji se bavi prodajno marketinškim aktivnostima u maloprodaji niti se isti na bilo koji način koriste u svrhu pridobivanja korisnika drugih operatora u mrežu HT-a. HT prilikom kontaktiranja korisnika koristi sve raspoložive javno dostupne baze podataka, uključivo i javno dostupan telefonski imenik javno objavljenih kontakata i brojeva korisnika.

Nadalje, HT navodi da je H1 u teškoj financijskoj situaciji i da u pokušaju da relativizira tu situaciju gomila zahtjeve za pružanjem veleprodajnih usluga te iste prosljeđuje HT-u tek kada bi dostigli enormne količine, a sve u cilju onemogućavanja HT-a u pravovremenom ispunjavanju regulatornih obveza vezanih za realizaciju veleprodajnih usluga i stvaranja višemilijunskih potraživanja prema HT-u po osnovi naknada za kašnjenje.

Također, HT navodi da je poduzeo sve potrebne aktivnosti sa svoje strane kako bi WLR usluga bila dostupna od 1. srpnja 2011. godine te je, postupajući sukladno obvezama iz Odluke o analizi tržišta pristupa, dana 1. srpnja 2011. godine objavio izmijenjenu Standardnu ponudu međupovezivanja i novu Standardnu ponudu za WLR. Po objavi iste, operatori su stekli mogućnost sklapanja ugovora s HT-om za pružanje WLR usluge. Stoga isti smatra da su neosnovani navodi H1 kako su mu uvjeti za podnošenje zahtjeva za sklapanjem okvirnog ugovora s HT-om za WLR uslugu postali poznati tek dana 1. srpnja 2011. godine s obzirom na činjenicu da, sukladno Odluci o analizi tržišta pristupa, HT nije bio u obvezi objaviti Standardnu ponudu za WLR i omogućiti ugovaranje WLR usluge operatorima prije 1. srpnja 2011. godine.

Vezano za navod H1 kako je Standardna ponuda za WLR „...objavljena s nizom nepravilnosti...“ HT ističe kako je HAKOM po objavljivanju izmijenjene Standardne ponude međupovezivanja i nove Standardne ponude za WLR uslugu pokrenuo postupke stručnih nadzora u svrhu utvrđivanja izvršavanja regulatornih obveza HT-a određenih Odlukom o analizi tržišta pristupa. Postupci su rezultirali donošenjem djelomičnog rješenja nadzornika HAKOM-a od 6. srpnja 2011. godine (klasa: UP/I-344-07/11-01/31, ur. broj: 376-09/ŽK-11-1 IM)), rješenja nadzornika od 8. srpnja 2011. godine (klasa: UP/I-344-07/11-01/32, ur. broj: 376-09/JB2-11-1(IM)) i rješenja nadzornika od 21. srpnja 2011. godine (klasa: UP/I-33-07/11-01/31, ur. broj: 376-09/ŽK-11-7 (IM)). Predmetnim rješenjima su, prema mišljenju nadzornika HAKOM-a, utvrđene povrede regulatornih obveza od strane HT-a prilikom objave tekstova ovih dviju Standardnih ponuda. Međutim, HT ističe Agenciji kako je povodom njegovih tužbi Visoki upravni sud Republike Hrvatske ispitao zakonitost rješenja nadzornika HAKOM-a te je tužbe HT-a uvažio i sva tri rješenja nadzornika, na koje se poziva H1, poništio.

Vezano uz navode H1 u odnosu na pružanje usluge IPTV-a, HT navodi da se u konkretnom slučaju radilo o povremenim smetnjama u funkcioniranju IPTV usluge koju je HT pružao operatorima putem posebnog veleprodajnog virtualnog kanala (tzv. IPTV PVC). Poteškoće su se manifestirale kroz povremeno zamrzavanje slike na pojedinim programskim kanalima prilikom promjene istih putem daljinskog upravljača. Spomenute smetnje počele su se javljati u svibnju 2012. godine, uzrok smetnji utvrđen je kasnije, a potpuno je uklonjen u razdoblju od srpnja do listopada 2012. godine. Uzrok problema detektiran je u neispravnosti opreme koja je, od strane HT-ovog dobavljača Nokia Siemens Network Zagreb d.o.o., implementirana u HT-ovoj mreži za potrebe omogućavanja IPTV usluge i koja je, sukladno jamstvima dobavljača, trebala podržati ispravno funkcioniranje predmetne usluge. Uzrok navodnog globalnog kvara nije bilo, a kako to navodi H1: „...korištenje drugačijeg tehničkog rješenja koje je HT nudio na veleprodajnoj razini od onoga kojeg je koristio za vlastiti maloprodajni dio ...“, već je greška bila u *softwareu* instaliranom u HT-ovim uređajima u elektroničkoj komunikacijskoj mreži, odnosno tzv. *bug* koji nije moguće predvidjeti, u prilog čemu HT

dostavlja izvješće proizvođača opreme društva Extreme Networks Inc. od 16. kolovoza 2012. godine. H1 je inicijalno u suradnji s HT-om odradio i testiranja usluge te verificirao ispravnu funkcionalnost bilateralnim zapisnikom.

Nadalje, HT navodi da se ne može govoriti o tzv. „globalnom kvaru“ jer smetnje nisu imali svi krajnji korisnici H1 pa na taj način smetnje nisu niti mogle utjecati na kvalitetu IPTV usluge svih krajnjih korisnika H1. U prilog navedenom, HT je dostavio Agenciji e-mail korespondenciju između zaposlenika HT-a i H1 kao dokaze koji pokazuju da je samo manji broj krajnjih korisnika IPTV usluge imao smetnje, kao i da je H1 znao da smetnje nemaju svi krajnji korisnici već samo manji broj njih.

HT je mišljenja kako je postupanje H1 bilo kontinuirano nelojalno, što dokazuje činjenica da je:

- H1 nastavljao naručivati i koristiti veleprodajne usluge od strane HT-a bez da je iste podmirivao,
- gomilao zaprimljene zahtjeve za pružanjem veleprodajnih usluga te iste prosljeđivao HT-u tek kada bi dostigli enormne količine, sve u cilju onemogućavanja HT-a u pravovremenom ispunjavanju regulatornih obveza vezanih za realizaciju veleprodajnih usluga i stvaranja višemilijunskih potraživanja prema HT-u po osnovi naknada za kašnjenje.

Nadalje, HT skreće pozornost Agenciji da se pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske vode sporovi protiv rješenja HAKOM-a donesenih u predmetnom postupku, tako da niti jedno rješenje još uvijek nije pravomoćno. HT navodi da je do sada Visoki upravni sud Republike Hrvatske usvojio zahtjev HT-a za odgodom izvršenja djelomičnog i privremenog Rješenja HAKOM-a, klasa: UP/I-344-08/13-03/01, ur. broj: 376-04/DM-13-30, od dana 28. veljače 2013. godine te je u privitku očitovanja dostavio Rješenje Visokog upravnog suda Republike Hrvatske od 18. travnja 2013. godine, posl. broj: Usl-16/2013.

Glede potraživanja naknada za kašnjenje, HT navodi da je vezano za nepriznavanje računa za siječanj 2013. godine na ime naknada za kašnjenje od strane HT-a, H1 pokrenuo postupak pred HAKOM-om (klasa: UP/I-344-08/13-03/05, urbroj: 37fr04/ZJ-13-05 (DM)). HT navodi kako je isti postupak rješenjem Vijeća HAKOM-a od 26. srpnja 2013. godine obustavljen.

Glede računa za veljaču i ožujak 2013. godine, a koje je prema navodima H1 „...HT neosnovano vratio H1 pozivajući se na odredbu članka 353. stavka 5. Zakona o obveznim odnosima...“, za iste je H1 pred HAKOM-om pokrenuo regulatorne postupke koji su i dalje u postupku rješavanja pred tim tijelom.

HT navodi da kršenje regulatornih obveza nametnutih odlukama HAKOM-a predstavlja najteži prekršaj prema ZEK-u, za koji je HT-u zapriječena novčana kazna u iznosu od 1% do čak 5% vrijednosti ukupnoga godišnjeg bruto prihoda od obavljanja djelatnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, ostvarenog u posljednjoj godini za koju postoje zaključena godišnja financijska izvješća.

U odnosu na visine naknada za kašnjenje u realizaciji veleprodajnih usluga, HT ističe kako su iste nerazmjerno visoke s obzirom na vrijednost i značenje objekta obveze. Konkretno, HT navodi da je za prvih 10 dana zakašnjenja u pružanju veleprodajne usluge, prosječna ugovorna kazna po danu najmanje 6 puta, a u slučaju veleprodajne usluge najma korisničke linije preko 10 puta veća od mogućeg dnevnog prihoda H1 od pružanja maloprodajne usluge krajnjem korisniku. Od jedanaestog dana zakašnjenja nadalje, prosječna ugovorna kazna po danu je najmanje 10 puta, a u slučaju veleprodajne usluge najma korisničke linije čak preko 30 puta veća od mogućeg prosječnog dnevnog prihoda H1 od pružanja maloprodajne usluge

krajnjem korisniku. U prilog navedenoj tvrdnji HT je dostavio tablicu s javno dostupnim podacima o odnosu prosječnih prihoda i ugovornih kazni.

Zaključno HT ističe kako se zlouporabom ne mogu smatrati postupanja koja se temelje na tržišnom natjecanju i koja doprinose većoj efikasnosti poduzetnika na tržištu. Pored toga HT napominje kako je zadaća prava tržišnog natjecanja upravljena na zaštitu sustava tržišnog natjecanja, a ne na zaštitu manje efikasnih konkurenata odnosno manje efikasnih poduzetnika.

Jednako tako, zabrana zlouporabe vladajućeg položaja ne znači obvezu poduzetnika u vladajućem položaju na postupanje koje nema gospodarskog smisla ili je pak protivno njegovim zakonitim interesima.

4.3. Očitovanje drugih alternativnih operatora

OT-Optima Telekom d.d., Amis Telekom d.o.o., Metronet Telekomunikacije d.d. i Vipnet d.o.o. su za razdoblje od 2011. do lipnja 2013., Agenciji dostavili sljedeće podatke: broj korisnika u nepokretnoj mreži, broj korisnika vezano za pristup internetu, broj korisnika vezano za uslugu TV-a, prikaz zahtjeva zakašnjelih u realizaciji od strane HT-a, podatke o inicijalno odbijenim zahtjevima za realizaciju: pristupa internetu, izdvojenoj lokalnoj petlji i usluzi predodabira operatora, otklonu smetnji, odluke HAKOM-a kojima je utvrđeno kršenje *ex ante* regulacije od strane HT-a kao operatora sa značajnom tržišnom snagom, uz navođenje novčanih iznosa koje je HT na temelju rečenih odluka HAKOM-a platio ili bio dužan platiti oštećenom operatoru.

4.4. Očitovanje HAKOM-a

Agencija je dopisom od 9. srpnja 2013. zatražila od HAKOM-a stručnu pomoć u postupku prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu, a povodom inicijative H1 za pokretanjem postupka utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja protiv HT-a.

U pisanom očitovanju zaprimljenim u Agenciji 24. srpnja 2013. HAKOM se, u bitnome, očitovao kako slijedi:

Nakon provedenog postupka analize mjerodavnih tržišta:

- i) tržišta pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike i
- ii) tržišta započinjanja (originacije) poziva iz javne komunikacijske mreže koje se pruža na fiksnoj lokaciji,

HAKOM je HT-u kao operatoru sa značajnom tržišnom snagom, odredio obvezu pristupa i korištenja posebnih dijelova mreže.

U okviru obveze pristupa i korištenja posebnih dijelova mreže, na tržištu pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike, HAKOM je HT-u odredio obvezu pružanja usluge najma korisničke linije (WLR), a koja je u Republici Hrvatskoj dostupna od 1. srpnja 2011. Usluga najma korisničke linije (WLR) predstavlja veleprodajnu uslugu HT-a na temelju koje alternativni operatori mogu krajnjim korisnicima ispostaviti račun za uslugu pristupa.

U okviru obveze pristupa i korištenja posebnih dijelova mreže određene HT-u na tržištu započinjanja (originacije) poziva koje se pruža na fiksnoj lokaciji, HAKOM je HT-u kao operatoru sa značajnom tržišnom snagom odredio obvezu pružanja usluge započinjanja (originacije) poziva u svrhu pružanja usluge predodabira operatora (CPS). Na temelju ove veleprodajne usluge, alternativni operatori mogu krajnjim korisnicima ponuditi uslugu poziva

(predodabira operatora - CPS). Dakle, funkcionalno, usluga predodabira operatora (CPS) predstavlja javno dostupnu telefonsku uslugu koja se pruža na fiksnoj lokaciji odnosno uslugu poziva.

Do uvođenja usluge najma korisničke linije (WLR) krajnji korisnici usluge predodabira operatora (CPS) uvijek su dobivali dva računa. Račun za uslugu pristupa (tzv. pretplata) ispostavljaio je HT, dok je račun za ostvareni promet krajnjem korisniku ispostavljaio predodabrani (CPS) operator. Usluga predodabira operatora (CPS) dodatno je pojednostavljena i za pružatelja i za korisnika iste uvođenjem veleprodajne usluge najma korisničke linije (WLR) Naime, korisnik usluge predodabira operatora (CPS) uz uslugu najma korisničke linije (WLR) dobiva samo jedan korisnički račun od pružatelja usluge, a ne dva kako je prethodno opisano.

HAKOM je dostavio podatke o udjelima operatora prema broju priključaka na tržištu pristupa javnoj komunikacijskoj mreži koje se pruža na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike, podatke o kretanju broja korisnika usluge najma korisničke linije (WLR) i usluge predodabira operatora (CPS) i popis svih poduzetnika koji djeluju na mjerodavnim tržištima.

Vezano uz eventualne zaprimljene primjedbe poduzetnika glede realizacije veleprodajnih usluga HT-a, HAKOM je naveo da je u siječnju, a nakon toga i u ožujku 2013., zaprimio zahtjeve H1 za pokretanjem regulatornih postupaka protiv HT-a, a sve vezano uz potraživanje naknada za kašnjenje u realizaciji veleprodajnih usluga i otklanjanju smetnji (uključujući i gore opisane usluge WLR-a i CPS-a). Rješenja HAKOM-a u navedenim sporovima donesena su redom: 23. siječnja, 28. veljače i 8. svibnja 2013. godine (klasa: UP/I-344-08/13-03/01), odnosno 26. lipnja 2013. godine (klasa: UP/I-344-08/13-03/05). Posljednji zahtjev H1 za pokretanjem spora protiv HT-a zbog potraživanja naknada za kašnjenje u realizaciji usluga HAKOM je zaprimio u lipnju 2013. godine.

Pored navedenoga, HAKOM je u travnju 2013. zaprimio i zahtjev VIPneta za pokretanje regulatornog spora protiv HT-a u vezi s plaćanjem računa za zakašnjenje u realizaciji zahtjeva za uspostavljanje veleprodajnih usluga i otklanjanje smetnji. Rješenje HAKOM-a u ovom sporu doneseno je 26. lipnja 2013. godine (klasa: UP/I-344-08/13-03/07). Preslike navedenih rješenja HAKOM je dostavio u privitku očitovanja.

Nadalje, HAKOM se očitovao i o ponašanju HT-a glede kršenja regulatornih obveza i odredbi Standardnih ponuda. U tom smislu HAKOM smatra osobito važnim skrenuti pozornost na činjenicu da je inspektor elektroničkih komunikacija na temelju podneska H1 od 23. travnja 2013. pokrenuo inspekcijski nadzor vezano uz provjeru postupanja HT-a po regulatornim obvezama nediskriminacije i transparentnosti. Naime, navedenim obvezama na oba naprijed navedena mjerodavna tržišta, HAKOM je riješio prepreku neopravdanog korištenja informacija o konkurentima. U navedenom slučaju, riječ je o postupcima operatora sa značajnom tržišnom snagom (HT-a) u kojima koristi podatke koje mu u okviru pružanja veleprodajnih usluga daju postojeći ili potencijalni konkurenti na veleprodajnoj i maloprodajnoj razini i korištenju istih kako bi se povećali troškovi konkurenata ili smanjila zarada na vertikalno povezanom veleprodajnom i maloprodajnom tržištu.

Nadalje, HAKOM navodi da je dio prijave H1 koji se odnosio na postupanje suprotno Zakonu u zaštiti potrošača proslijedio Državnom inspektoratu koji je donio rješenje kojim je utvrđeno kršenje tog zakona. Presliku navedenog rješenja Državnog inspektorata HAKOM je dostavio Agenciji u privitku podneska od 25. srpnja 2013.

Slijedom iznijetog, Agencija je utvrdila kako postoje dostatne indicije za pokretanje postupka utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja, po službenoj dužnosti, protiv HT-a kako bi se utvrdilo je li rečeni poduzetnik postupajući prema alternativnim operatorima, koji mu nisu konkurenti na

veleprodajnoj razini, primijenio taktiku odugovlačenja glede pružanja veleprodajnih usluga istima da bi na opisani način utjecao na održavanje ili razvoj tržišnog natjecanja na silaznim tržištima, što može ograničiti tržišno natjecanje u smislu članka 13. ZZTN-a za razdoblje od 2011. na dalje, te članka 102. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL C 115 od 9. svibnja 2008., dalje: UFEU) za razdoblje od 1. srpnja 2013. nadalje.

5. Postupak utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja

Agencija je 5. rujna 2013., u smislu članka 39. i članka 2.a i 74. ZZTN-a, donijela zaključak o pokretanju postupka, klase: UP/I 034-03/13-01/007, urbroja. 580-05/76-2013-052, kojime je po službenoj dužnosti pokrenula postupak protiv HT-a, radi utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja, u smislu članka 13. ZZTN-a za razdoblje od 2011. na dalje, te članka 102. UFEU-a za razdoblje od 1. srpnja 2013. na dalje, na mjerodavnim tržištima započinjanja (originacije) poziva iz javne komunikacijske mreže koje se pruža na fiksnoj lokaciji, pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike, veleprodajnog (fizičkog) pristupa mrežnoj infrastrukturi (uključujući dijeljeni i potpuni pristup izdvojenoj lokalnoj petlji) na fiksnoj lokaciji i veleprodajnog širokopolasnog pristupa.

Prema ocjeni Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, postupanje HT-a može imati i mogući učinak na trgovinu između država članica Europske unije, i to ograničavanjem ulaska novih konkurenata na predmetna mjerodavna tržišta na teritoriju Republike Hrvatske, pa je stoga predmetni postupak pokrenut i primjenom članka 102. UFEU-a, vezano uz predmetno postupanje HT-a nakon 1. srpnja 2013., u smislu zaštite jedinstvenog tržišta Europske unije i uklanjanja prepreka u trgovini između država članica.

Kako bi se utvrdilo činjenično stanje u ovoj upravnoj stvari te ocijenilo je li HT zloupotrijebio svoj vladajući položaj na četiri naprijed navedena mjerodavna tržišta, Agencija je predmetnim zaključkom naložila HT-u dostavu očitovanja, podataka i dokumentacije te je dopisom od 30. siječnja 2014. zatražila stručnu pomoć od regulatornog tijela, s obzirom na činjenicu da su predmetna očitovanja neophodna za predmetni postupak.

5.1. Očitovanje HT-a

Podnescima zaprimljenim u Agenciji 3. listopada 2013. i 28. siječnja 2014. HT je udovoljio nalogu Agencije te je, u bitnome, ponovio ranije navode.

Isti je, ujedno, istaknuo kako u odnosu na utvrđenje Agencije da je HT na veleprodajnoj razini u vladajućem položaju s velikom financijskom snagom i da nema značajnijih konkurenata na predmetnim mjerodavnim tržištima, rečeni poduzetnik nije u mogućnosti zbog takvog položaja ponašati se u značajnoj mjeri neovisno o svojim stvarnim ili potencijalnim konkurentima, potrošačima, kupcima ili dobavljačima, već je ograničen u postupanjima koja bi imala za posljedicu negativan učinak na tržišno natjecanje budući da je zbog svojeg položaja dužan pridržavati se na mjerodavnim tržištima sljedećih mjera:

- obveza objave standardne ponude,
- obveza nediskriminacije,
- obveza davanja pristupa i zabrana uskraćivanja već odobrenog pristupa,
- obveza nadzora cijena i obveza troškovne usmjerenosti cijena,
- obveza računovodstvenog razdvajanja i troškovnog računovodstva.

Utvrđenje Povjerenstva za žalbe Državnog inspektorata Republike Hrvatske (dalje: DIRH) iz kojega proizlazi da je HT migraciju korisnika izvršio koristeći se nepoštenom, agresivnom poslovnom praksom, ustrajnim i neželjenim komuniciranjem s potrošačima putem telefona, čime je prekršio Zakon o zaštiti potrošača, HT odbacuje budući da se u okviru takvog postupanja procjenjuje samo postupanje trgovaca prema potrošačima vezano za

individualne prijave 12 pojedinih korisnika - potrošača te bilo kakva odluka DIRH-a ne može biti relevantna za procjenu ograničavanja tržišnog natjecanja od strane HT-a niti je povezana s položajem HT-a na tržištu. Protiv rješenja DIRH-a, uključujući rješenja Povjerenstva za žalbe DIRH-a, HT je pokrenuo upravni spor.

U prilog naprijed navedenome, HT je dostavio ukupno 42 priloga.

5.2. Očitovanje HAKOM-a

U pisanom očitovanju zaprimljenim u Agenciji 21. veljače 2014. HAKOM je dostavio stručnu pomoć koju je Agencija zatražila dopisom od 30. siječnja 2014. te se, u bitnome, očitovao kako slijedi.

Vezano za naknadu za nepravovremenu realizaciju usluge, HAKOM ističe kako su iste uvedene s ciljem da se osigura da HT u propisanim rokovima realizira usluge, s time da je kod određivanja visine tih naknada vodio računa da određena naknada bude razmjerna mogućim gubicima koji mogu nastati ukoliko operator korisnik u konačnici izgubi krajnjeg korisnika zbog problema u realizaciji usluge. Pri tome naglašava kako stvarna šteta koju operator korisnik trpi ne mora uvijek biti samo materijalno mjerljiva s obzirom na to da uključuje i narušen ugled operatora korisnika.

HAKOM je dostavio podatke iz kojih su vidljivi rokovi u kojima je HT realizirao veleprodajne usluge (pristup mrežnoj infrastrukturi, širokopojasni pristup) te vrijeme otklona kvara kod veleprodajnog pristupa mrežnoj infrastrukturi i kod veleprodajnog širokopojasnog pristupa.

Na prijedlog HT-a, u okviru javne rasprave u postupcima analize tržišta veleprodajnog pristupa mrežnoj infrastrukturi na fiksnoj lokaciji, tržišta veleprodajnog širokopojasnog pristupa i tržišta započinjanja poziva iz javnih komunikacijskih mreža koje se pruža na fiksnoj lokaciji, izmijenjena je obveza pristupa i korištenja posebnih dijelova mreže uvođenjem ograničenja broja prosječnih dnevnih zahtjeva koje operatori korisnici mogu dostaviti HT-u, uz dodatni rok za realizaciju veleprodajne usluge u slučaju odstupanja od prosječnih dnevnih količina. Dodatno HAKOM objašnjava kako analizama tržišta provedenima prije trenutno važećih nisu bile predviđene iznimke za rokove realizacije usluga bez obzira na količinu zahtjeva.

Povećanje ukupnog broja prijavljenih smetnji, prema mišljenju HAKOM-a, posljedica je neadekvatnog održavanja postojeće pristupne mreže te nedostatnog ulaganja u povećanje informacijskog kapaciteta postojećih pristupnih mreža.

Što se tiče odluka HAKOM-a u vezi preuzimanja H1 korisnika od strane HT-a, regulator navodi kako je u travnju 2013. po službenoj dužnosti pokrenut inspekcijski nadzor u vezi s primjenom odredbi ZEK-a i propisa donesenih na temelju istog.

HAKOM je dostavio preslike odluka o kršenju regulatornih obveza od strane HT-a u razdoblju od rujna 2013. do 21. veljače 2014.

6. Činjenice utvrđene tijekom postupka

6.1. Nadležnost Agencije za vođenje predmetnog postupka

U konkretnom slučaju riječ je reguliranoj djelatnosti, sukladno članku 3. stavku 3. ZZTN-a, tj. o tržištima: započinjanja (originacije) poziva iz javne komunikacijske mreže koje se pruža na fiksnoj lokaciji, pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike, veleprodajnog (fizičkog) pristupa mrežnoj infrastrukturi (uključujući dijeljeni i potpuni pristup izdvojenoj lokalnoj petlji) na fiksnoj lokaciji i veleprodajnog širokopojasnog

pristupa, a koja se obavlja odnosno pruža kao usluga u skladu s posebnim zakonom i drugim propisima donesenim na temelju tog zakona.

Primjena ZZTN-a u konkretnom slučaju ne sprječava, pravno i činjenično, obavljanje zadaća koje su HT-u posebnim propisima i mjerama utvrđene.

Stoga je Agencija, u svezi s člankom 13. ZZTN-a, pokrenula postupak protiv HT-a kako bi se utvrdilo je li rečeni poduzetnik postupajući prema alternativnim operatorima koji mu nisu konkurenti na veleprodajnoj razini primijenio taktiku odugovlačenja glede pružanja veleprodajnih usluga istima, a kako bi na opisani način utjecao na održavanje ili razvoj tržišnog natjecanja na silaznim tržištima te na taj način ograničio tržišno natjecanje na naprijed navedenim mjerodavnim tržištima.

S tim u svezi potrebno je osvrnuti se na tvrdnju HT-a koji, pozivajući se na Obavijest o primjeni pravila tržišnog natjecanja na sporazume o pristupu u sektoru telekomunikacija iz 1998. (Službeni list C 265/02; dalje: Obavijest), ističe da je riječ o strogo reguliranim tržištima podložnim *ex ante* i *ex post* regulaciji od strane regulatora koji također ima nadležnost poduzimanja mjera radi osiguranja tržišnog natjecanja, a radi čega je potrebno izbjeći nepotrebno udvostručavanje postupaka, posebno iz razloga što navedeni poduzetnik svojim autonomnim ponašanjem nije mogao izaći iz okvira koje zahtijeva samo nacionalno zakonodavstvo.

Naprijed navedena tvrdnja samo je djelomično točna. Naime, valja naglasiti kako pravila tržišnog natjecanja i posebni sektorski propisi čine jedinstven skup mjera kojima se osigurava liberalizirano i konkurentno okružje za telekomunikacijska tržišta. Pri tome, ipak, valja naglasiti da je Agencija, sukladno članku 6. ZZTN-a, isključivo nadležna za primjenu ZZTN-a glede svih oblika sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja od strane poduzetnika na teritoriju Republike Hrvatske ili izvan teritorija Republike Hrvatske, ako imaju učinak na Republiku Hrvatsku odnosno zbog utvrđivanja učinka na trgovinu između Republike Hrvatske i država članica Europske unije. U tom smislu, Agenciji je povjereno *ex post* nadležno postupanje na svim tržištima, a što obuhvaća i tržište telekomunikacija kao u konkretnom slučaju, ne dirajući pri tome u ovlast nadležnog regulatora da se na dnevnoj bazi bavi pitanjima vezanima za tržište telekomunikacija, odnosno ne dirajući u njegovu ovlast stvaranja dugoročnog, vrlo specifičnog, preciznog, šireg, strogog pravnog okvira za sve segmente predmetnog tržišta, kao i nadzora nad istim.

Jedna od ključnih činjenica po pitanju nadležnog postupanja Agencije u konkretnom slučaju, a koju HT zanemaruje u svojim očitovanjima, počiva na utvrđenju Agencije kako niti jedno nadležno sudsko i državno tijelo na koje upućuje HT nije postupalo sukladno naprijed navedenim odredbama ZZTN-a i UFEU-a, odnosno kako rečena tijela nisu ocjenjivala je li postupanje HT-a sukladno propisima o zaštiti tržišnog natjecanja. Iz navedenog je razvidno kako Agencija ima različitu zadaću i posluje u pravnom okviru različitom od HAKOM-a i drugih nadležnih tijela. Stoga, valja naglasiti kako konkretno postupanje HT-a može biti ocjenjeno sa stajališta različitih nadležnih tijela.

Slijedom navedenoga, članak 13. ZZTN-a i članak 102. UFEU-a primjenjuju se na uobičajeni način na djelovanja koje je odobrilo ili dopustilo nadležno nacionalno regulatorno tijelo, a čija primjena je u nadležnosti Agencije.

Primjeri iz poredbene prakse, i to ranije navedene presude Suda EU, potvrđuju kako se pravila o zaštiti tržišnog natjecanja mogu primijeniti u slučajevima u kojima je predmet postupka reguliran drugim specifičnim, posebnim propisima. To znači da specifična sektorska pravila ne isključuju primjenu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

Osim toga, a kako je to posebno naglašeno u predmetu *Deutsche Telekom AG*, poduzetnik s većom tržišnom snagom koji se nalazi u vladajućem položaju ima veću odgovornost u postupanju prema drugim sudionicima na tržištu. Pri tome Europski sud utvrđuje kako popis anti-kompetitivnog postupanja kako ga propisuje članak 82. UEZ-a (danas 102. UFEU-a) nije konačan, odnosno kako tim popisom nisu iscrpljeni svi mogući oblici zlouporabnog postupanja poduzetnika u vladajućem položaju. Stoga, unatoč tvrdnji HT-a kako svojim autonomnim postupanjem nije mogao izaći izvan strogo zadanog regulatornog okvira, primjeri iz prakse pokazuju upravo suprotno. Naime, unatoč nastojanju nadležnog regulatora da odredi određene obveze operatoru sa značajnom tržišnom snagom, vrlo često operator koji od prije djeluje na tržištu može biti u iskušenju da uskrati pristup drugim operatorima, posebno u područjima gdje će predložena usluga konkurirati usluzi koju pruža sam telekomunikacijski operator. Taj otpor često će se očitovati kao neopravdano kašnjenje u davanju pristupa, oklijevanje da se dopusti pristup ili namjera da ga se dopusti samo pod nepovoljnijim uvjetima. Upravo na navedeno ukazuje Obavijest na koju se HT poziva u svojim očitovanjima.

Slijedom navedenoga, Agencija ostaje pri utvrđenju iznesenome u zaključku o pokretanju postupka protiv HT-a od 5. rujna 2013. kako je ista nadležna za postupanje u konkretnoj upravnoj stvari.

6.2. Mjerodavno tržište

Sukladno odredbi članka 7. ZZTN-a, mjerodavno tržište određuje se kao tržište određene robe i/ili usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti poduzetnika na određenom zemljopisnom području.

Mjerodavno tržište se, sukladno odredbi članka 4. Uredbe o mjerodavnom tržištu, utvrđuje na način da se utvrdi njegova proizvodna dimenzija (mjerodavno tržište u proizvodnom smislu) i zemljopisna dimenzija (mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu).

Sukladno članku 5. Uredbe o mjerodavnom tržištu, mjerodavno tržište u proizvodnom smislu obuhvaća sve proizvode za koje potrošači smatraju da su međusobno zamjenjivi s obzirom na njihove bitne značajke, cijenu ili način uporabe, odnosno navike potrošača.

Prema članku 6. Uredbe o mjerodavnom tržištu, mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu obuhvaća zemljopisno područje na kojem poduzetnici sudjeluju u ponudi ili nabavi proizvoda.

Slijedom navedenoga, Agencija je mjerodavnima u proizvodnom smislu utvrdila sljedeća mjerodavna tržišta:

1. tržište započinjanja (originacije) poziva iz javne komunikacijske mreže koje se pruža na fiksnoj lokaciji (dalje: tržište započinjanja poziva),
2. tržište pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike (dalje: tržište pristupa). Na navedenom tržištu HT pruža H1 i drugim operatorima usluge najma korisničke linije (WLR),
3. tržište veleprodajnog (fizičkog) pristupa mrežnoj infrastrukturi (uključujući dijeljeni i potpuni pristup izdvojenoj lokalnoj petlji) na fiksnoj lokaciji (dalje: tržište fizičkog pristupa) i
4. tržište veleprodajnog širokopojasnog pristupa.

Na svim navedenim tržištima HAKOM je odgovarajućim odlukama odredio HT kao operatora sa značajnom tržišnom snagom i nametnuo mu odgovarajuće regulatorne obveze.

Budući je HT operator s najrasprostranjenijom pristupnom mrežom koja se prostire na cjelokupnom teritoriju Republike Hrvatske, Agencija je mjerodavnim tržištem u zemljopisnom smislu odredila cjelokupni teritorij Republike Hrvatske.

Na temelju odluke HAKOM-a HT je bio dužan do 1. srpnja 2011. objaviti Standardnu ponudu za pružanje usluge najma korisničke linije (WLR) te od toga dana početi pružati navedenu uslugu operatorima na tržištu. Budući da je najviše primjedbi podnositelja inicijative upućenih na ponašanje HT-a vezano uz navedenu uslugu, a koja je usko povezana CPS uslugom odnosno predstavlja njezinu nadogradnju, i to za 2012. godinu, Agencija je kao mjerodavno razdoblje uzela razdoblje od 1. siječnja 2011. do 8. svibnja 2014.

6.3. Vladajući položaj

Agencija je nesporno utvrdila da je HT, u promatranom razdoblju od 1. siječnja 2011. do 8. svibnja 2014., u vladajućem položaju na predmetnim mjerodavnim tržištima, u smislu članka 12. ZZTN-a. Rečeno je razvidno iz Odluka HAKOM-a donesenim u postupcima analiza mjerodavnih tržišta: započinjanja (originacije) poziva iz javne komunikacijske mreže koje se pruža na fiksnoj lokaciji, pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike, veleprodajnog (fizičkog) pristupa mrežnoj infrastrukturi (uključujući dijeljeni i potpuni pristup izdvojenoj lokalnoj petlji) na fiksnoj lokaciji i veleprodajnog širokopojasnog pristupa, kojima je navedeni poduzetnik određen kao operator sa značajnom tržišnom snagom na naprijed navedenim tržištima.

Upravo zbog postojećih i mogućih prepreka razvoju tržišnog natjecanja koja se u odsustvu regulacije mogu pojaviti na ovim mjerodavnim tržištima na koje operator sa značajnom tržišnom snagom, u konkretnom slučaju HT, može prenijeti svoju značajnu tržišnu snagu, HAKOM je HT-u odredio određene obveze: obvezu pristupa i korištenja posebnih dijelova mreže, obvezu nediskriminacije, obvezu transparentnosti uz obvezu objave standardne ponude međupovezivanja, obvezu nadzora cijena i vođenja troškovnog računovodstva, obvezu računovodstvenog razdvajanja i obvezu odabira i predodabira operatora.

Smatra se da operator ima značajnu tržišnu snagu ukoliko, pojedinačno ili zajedno s drugim operatorima, ima položaj koji odgovara vladajućem, što znači da se nalazi u takvom gospodarskom položaju koji mu omogućuje da se u značajnoj mjeri ponaša neovisno o konkurenciji, korisnicima usluga i potrošačima (članak 55. stavak 1. ZEK-a). Navedeno odgovara odredbi članka 12. ZZTN-a koji definira vladajući položaj u smislu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja. Sukladno stavku 1. istog članka ZZTN-a, pretpostavlja se da je poduzetnik u vladajućem položaju ako se zbog svoje tržišne snage može ponašati na mjerodavnom tržištu u značajnoj mjeri neovisno o svojim stvarnim ili mogućim konkurentima, potrošačima, kupcima ili dobavljačima.

Iako je HT, prema vlastitim tvrdnjama, svjestan svog položaja na tržištu, osporava mogućnost da se zbog takvog položaja ponaša u značajnoj mjeri neovisno o konkurenciji, korisnicima usluga i potrošačima budući da je dužan pridržavati se pojedinih obveza određenih od strane regulatora.

Međutim, pri tome valja naglasiti kako tržišna snaga HT-a proizlazi i iz činjenice da je riječ o poduzetniku koji je od prije prisutan na predmetnim mjerodavnim tržištima (eng. *incumbent firm*) s najrasprostranjenijom pristupnom mrežom (koju je izgradio u razdoblju dok je bio javno poduzeće), visokim tržišnim udjelom na tržištu pružanja veleprodajnih usluga ([70-80]% tržišnog udjela na tržištu pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike), velikom financijskom snagom, bez značajnih konkurenata na predmetnim mjerodavnim tržištima, s visoko razvijenom distribucijskom i prodajnom mrežom, te je kao takav neizbježan trgovinski partner. Tim više valja ponoviti navode HAKOM-a od 9. srpnja 2013. kako gradnja vlastite pristupne mreže od strane alternativnih operatora, uz dugo razdoblje, podrazumijeva i značajne nenadoknadle troškove, a što govori u prilog činjenici da HT ima nadzor nad infrastrukturom kod koje postoje velike zapreke razvoju infrastrukture

konkurencije. Stoga je u odnosu na druge operatore HT u tehnološkoj prednosti ili nadmoći, odnosno glede početnih troškova u znatno je povoljnijoj poziciji.

6.4. Postupanje HT-a prema alternativnim operatorima

S obzirom na to da je pokrenut postupak utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja protiv HT-a kako bi se utvrdilo je li rečeni poduzetnik postupajući prema alternativnim operatorima primijenio taktiku odugovlačenja glede pružanja veleprodajnih usluga istima da bi na opisani način utjecao na održavanje ili razvoj tržišnog natjecanja na silaznim tržištima, što može ograničiti tržišno natjecanje u smislu članka 13. ZZTN-a za razdoblje od 2011. na dalje, te članka 102. UFEU za razdoblje od 1. srpnja 2013. na dalje, Agencija je razmatrala pitanje je li i koliko je HT kasnio u realizaciji maloprodajne usluge svojim vlastitim krajnjim korisnicima, odnosno u realizaciji veleprodajne usluge alternativnim operatorima.

Budući da je HAKOM odredio HT kao operatora sa značajnom tržišnom snagom na tržištima pružanja veleprodajnih usluga, istome je nametnuo odgovarajuće regulatorne obveze u okviru obveze transparentnosti određene analizama mjerodavnih tržišta. Tako je HT-u određena obveza praćenja relevantnih pokazatelja učinkovitosti i dostava detaljnih izvješća sa svim relevantnim pokazateljima učinkovitosti (eng. *performance indicators*), a čijim je praćenjem moguće spriječiti diskriminirajuće ponašanje prema operatorima korisnicima.

Vežano uz navedeno, HT kao pružatelj veleprodajne usluge na predmetnim mjerodavnim tržištima jedini raspolaže, za ekonomsku analizu Agencije, potrebnim podacima, a što je razlog da je Agencija zatražila i od HT-a usporedne podatke o rokovima realizacije veleprodajnih usluga i vremenu otklona kvarova/smetnji za HT-ov maloprodajni dio i za operatore korisnike.

Slijedom navedenoga, u nastavku se daje prikaz rokova realizacije veleprodajnih usluga i njihovih izmjena u razdoblju od 2009. do listopada 2013. određenih od strane HAKOM-a.

Tablica 1. Rokovi realizacije i njihove izmjene u razdoblju od 2009. do 2. listopada 2013. određeni od strane HAKOM-a za uslugu veleprodajnog pristupa mrežnoj infrastrukturi

Usluga	Rok (u danima)	Rok (u danima)
ULL	Primjena do 5. travnja 2011.	Primjena od 5. travnja 2011.
Rok za odgovor na zahtjev*	5 radnih dana	3 radna dana
Rok za realizaciju usluge za postojećeg krajnjeg korisnika	10 radnih dana	5 radnih dana
Rok za realizaciju usluge za novog krajnjeg korisnika	20 radnih dana	15 radnih dana

* Rok za odgovor na zahtjev uračunava se u ukupan rok za realizaciju usluge, odnosno kada HT zaprimi zahtjev za uslugu, počinje teći i rok za odgovor na zahtjev i rok za realizaciju konkretne usluge

Izvor: očitovanje HT-a od 2. listopada 2013.

Obrada: AZTN

Tablica 2. Rokovi realizacije i njihove izmjene u razdoblju od 2009. do 2. listopada 2013. određeni od strane HAKOM-a za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa

Usluga	Rok (u danima)	Rok (u danima)
BSA	Primjena do 30. prosinca 2011.	Primjena od 30. prosinca 2011.
Rok za odgovor na zahtjev*	Nije bio propisan rok	3 radna dana
Rok za realizaciju usluge za postojećeg krajnjeg korisnika	15 dana	5 radnih dana
Rok za realizaciju usluge za novog krajnjeg korisnika	30 dana	15 radnih dana

* Rok za odgovor na zahtjev uračunava se u ukupan rok za realizaciju usluge, odnosno kada HT zaprimi zahtjev za uslugu, počinje teći i rok za odgovor na zahtjev i rok za realizaciju konkretne usluge

Izvor: očitovanje HT-a od 2. listopada 2013.

Obrada: AZTN

Tablica 3. Rokovi realizacije i njihove izmjene u razdoblju od 2009. do 2. listopada 2013. određeni od strane HAKOM-a za veleprodajnu uslugu najma korisničke linije

Usluga	Rok (u danima)	Rok (u danima)
WLR	Primjena od 1. srpnja 2011.	Primjena od 7. srpnja 2011.
Rok za odgovor na zahtjev	3 dana	5 dana
Rok za ponudu sklapanja ugovora operatoru	5 dana	3 dana
Rok za realizaciju usluge	10 dana **	Bez odgode

* Rok za odgovor na zahtjev uračunava se u ukupan rok za realizaciju usluge, odnosno kada HT zaprimi zahtjev za uslugu, počinje teći i rok za odgovor na zahtjev i rok za realizaciju konkretne usluge.

** Odlukom HAKOM-a o analizi WLR tržišta nije bio propisan rok za realizaciju usluge, slijedom čega je HT odredio rok prema svojoj razumnoj procjeni prilikom objave svoje standardne ponude 1. srpnja 2011. godine

Izvor: očitovanje HT-a od 2. listopada 2013.

Obrada: AZTN

Sukladno podacima iz gornjih tablica razvidno je da su skraćeni rokovi za realizaciju predmetnih usluga temeljem odluka HAKOM-a.

6.4.1. Analiza postupanja HT-a

Uzimajući u obzir rokove određene od strane HAKOM-a prikazane u gornjim tablicama, Agencija je analizirala kako podatke dostavljene od strane HAKOM-a za četvrti kvartal 2013., o prosječnom trajanju realizacije usluge veleprodajnog pristupa mrežnoj infrastrukturi (dalje: ULL usluga), o prosječnom trajanju realizacije usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa (dalje: BSA usluga) i o prosječnom vremenu otklona kvarova i/ili smetnji, tako i istovjetne podatke dobivene od strane HT-a za razdoblje od siječnja 2011. do kolovoza 2013.

Pri tome je potrebno naglasiti kako je HT, sukladno određenim regulatornim obvezama, dužan raspolagati s traženim podacima budući da je kao operator sa značajnom tržišnom snagom na predmetnim mjerodavnim tržištima dužan pratiti relevantne pokazatelje kako bi se spriječilo diskriminirajuće ponašanje prema operatorima korisnicima.

Stoga je Agencija zatražila i od HT-a usporedne podatke o rokovima realizacije veleprodajnih usluga i vremenu otklona kvarova/smetnji za HT-ov maloprodajni dio i za operatore korisnike.

6.4.1.1. Tržište veleprodajnog (fizičkog) pristupa mrežnoj infrastrukturi

a) Prosječno vrijeme realizacije zahtjeva za usluge veleprodajnog pristupa mrežnoj infrastrukturi

Prema podacima dostavljenim od strane HAKOM-a, prosječno vrijeme realizacije usluge veleprodajnog pristupa mrežnoj infrastrukturi iznosilo je [...] dana u četvrtom kvartalu 2013. Pri tome je utvrđeno kako je prosječno vrijeme realizacije koje se odnosi na alternativne

operatore kraće od vremena u kojem HT realizira uslugu pristupa mrežnoj infrastrukturi za svoj maloprodajni dio. Glede operatora H1 utvrđeno je kako isti ima vrijeme realizacije usluge na razini prosjeka od [...] dana.

HAKOM je u svom očitovanju ukazao na činjenicu kako je u okviru javne rasprave u postupcima analiza tržišta veleprodajnog pristupa mrežnoj infrastrukturi na fiksnoj lokaciji, tržišta veleprodajnog širokopojasnog pristupa i tržišta započinjanja poziva iz javnih komunikacijskih mreža koje se pruža na fiksnoj lokaciji, a na prijedlog HT-a, regulatorna obveza pristupa i korištenja posebnih dijelova mreže izmijenjena na način da su uvedena ograničenja broja prosječnih dnevnih zahtjeva koje operatori korisnici mogu dostaviti HT-u, uz dodatni rok za realizaciju veleprodajne usluge u slučaju odstupanja od prosječnih dnevnih količina.

Navedeno govori u prilog tvrdnji HT-a kako su kašnjenja i/ili naknadna odbijanja realizacije veleprodajnih usluga posljedica neravnomjerne dostave zahtjeva za realizaciju veleprodajnih usluga od strane alternativnih operatora i nepostojanja obveza alternativnih operatora da HT-u dostavljaju planove o broju veleprodajnih zahtjeva koje će podnijeti, uslijed čega je došlo do izmjena postojećih veleprodajnih procesa na naprijed opisan način.

Analizirajući podatke o prosječnom trajanju realizacije usporedivih usluga - veleprodajne usluge pristupa mrežnoj infrastrukturi i maloprodajne usluge HALO priključak za razdoblje od siječnja 2011. do kolovoza 2013., dostavljene od strane HT-a u podnesku od 2. listopada 2013., utvrđeno je kako je u gotovo cijelom promatranom razdoblju prosječno vrijeme realizacije navedene veleprodajne usluge operatorima korisnicima kraće od vremena realizacije maloprodajne usluge HT-u.

Stoga je zaključeno kako HT u promatranom razdoblju nije diskriminirao operatore korisnike u odnosu na svoju maloprodajnu uslugu HALO priključak. Navedenome u prilog govore sljedeći podaci: prosječno vrijeme realizacije HT-ove maloprodajne usluge HALO priključak kretalo se do najviše [...] dana koliko je iznosilo u veljači 2013., dok se prosječno vrijeme realizacije veleprodajne usluge pristupa mrežnoj infrastrukturi kretalo do najviše [...] dana koliko je iznosilo u siječnju 2011.

Na temelju analiziranih podataka o kašnjenju HT-a u realizaciji zahtjeva alternativnih operatora za usluge veleprodajnog pristupa mrežnoj infrastrukturi, Agencija je utvrdila da HT u promatranom razdoblju nije diskriminirao alternativne operatore u odnosu na svoju maloprodajnu uslugu, odnosno prosječno vrijeme realizacije koje se odnosi na HT-ovu konkurenciju (alternativne operatore) kraće je od vremena u kojem HT realizira zahtjeve za uslugu pristupa mrežnoj infrastrukturi za svoj maloprodajni dio.

b) Prosječno vrijeme otklona kvarova i/ili smetnji u pružanju usluge veleprodajnog pristupa mrežnoj infrastrukturi

Što se tiče prosječnog vremena u kojemu je HT, u četvrtom kvartalu 2013., vršio otklon kvarova i/ili smetnji u pružanju usluge veleprodajnog pristupa mrežnoj infrastrukturi, razvidno je da je prosječno vrijeme otklona kvara iznosilo [...] sata. Pri tome prosječno vrijeme po pojedinim operaterima varira od [...] sati, koliko je iznosilo kod Amis Telekoma, pa do [...] sata kod Iskona, povezanog društva HT-a. Prosječno vrijeme otklona kvara kod H1 iznosilo je [...] sati i kraće je u odnosu na prosjek za sve operatore.

Na temelju navedenoga, Agencija je utvrdila da HT nije diskriminirao svoje konkurente (alternativne operatore) odugovlačeći pri otklonu kvarova i/ili smetnji istima u usporedbi s prosječnim vremenom otklona svojim vlastitim korisnicima.

6.4.1.2. Tržište veleprodajnog širokopojasnog pristupa

a) Prosječno vrijeme realizacije zahtjeva za usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa

Podaci HAKOM-a o prosječnom vremenu realizacije zahtjeva za veleprodajnom uslugom širokopojasnog pristupa u četvrtom kvartalu 2013. upućuju Agenciju na zaključak da HT nije diskriminirao operatore korisnike usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa.

Naime, prema navedenim podacima prosječno vrijeme realizacije zahtjeva za usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa u četvrtom kvartalu 2013. iznosilo je [...] dana. Pri tome, vrijeme realizacije navedene usluge za HT-ov maloprodajni dio na razini je prosjeka ([...] dana), dok jedan dio operatora korisnika ima prosječno vrijeme realizacije kraće od [...] dana, a drugi dio dulji od [...] dana. Vezano uz navedeno, najdulje vrijeme realizacije predmetnog zahtjeva zabilježeno je u slučaju operatora Softnet i trajalo je [...] dana.

Nadalje, analizirani su HT-ovi podatci o usporedbi prosječnog trajanja realizacije usporedivih usluga: usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa i HT-ove maloprodajne ADSL usluge za razdoblje od 2011. do kolovoza 2013.

Navedenom analizom utvrđeno je da je gotovo tijekom cijelog promatranog razdoblja prosječno vrijeme za realizaciju HT-ove maloprodajne usluge ADSL trajalo duže nego vrijeme realizacije veleprodajne usluge BSA, što upućuje na zaključak da HT nije diskriminirao operatore korisnike pri pružanju usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa u odnosu na vlastitu maloprodajnu ADSL uslugu.

Najkraće prosječno vrijeme realizacije BSA usluge bilo je u siječnju i veljači 2011. i iznosilo je [...] dana, dok je najdulje prosječno vrijeme realizacije bilo u listopadu 2012. i iznosilo je [...] dana. Najkraće prosječno vrijeme realizacije ADSL usluge bilo je u veljači 2011. i iznosilo je [...] dan, dok je najdulje prosječno vrijeme realizacije bilo u veljači 2013. i iznosilo je [...] dana.

b) Prosječno vrijeme realizacije otklona kvarova i/ili smetnji kod usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa

Na temelju dostavljenih podataka od HAKOM-a, zaključuje se da HT u posljednjem tromjesečju 2013. nije diskriminirao veleprodajne kupce - operatore glede prosječnog vremena u kojem se realizirao otklon kvarova i/ili smetnji u pružanju usluge širokopojasnog pristupa u odnosu na korisnike svoje maloprodajne usluge.

Naime, prosječno vrijeme za sve operatore iznosilo je u četvrtom kvartalu 2013. godine [...] sati. Pri tome prosječno vrijeme varira po pojedinom operatoru i to od [...] sati koliko je iznosilo kod Amis Telekoma pa do [...] sata kod Softneta. Kod H1 prosječno vrijeme otklona kvara i/ili smetnji iznosilo je [...] sati, što je nešto iznad prosjeka.

S druge strane, HT ima vrijeme otklona kvarova i/ili smetnji kraće od prosjeka, dok je kod njegovog povezanog društva Iskona vrijeme otklona dulje od prosjeka ([...] sata).

Isto utvrđenje proizlazi i iz analiziranih HT-ovih podataka o usporedbi prosječnog vremena otklona kvara kod usporedivih usluga: usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa i HT-ove maloprodajne ADSL usluge.

Iz tih podataka proizlazi da HT glede otklanjanja kvarova na usluzi širokopojasnog pristupa nije diskriminirao veleprodajne kupce operatore u odnosu na korisnike svoje maloprodajne ADSL usluge.

6.4.1.3. Tržište započinjanja (originacije) poziva iz javne komunikacijske mreže koje se pruža na fiksnoj lokaciji i tržište pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike

Važno je naglasiti kako navedena tržišta u sebi objedinjuju dvije usluge tj. uslugu predodabira operatora (CPS usluga) i uslugu najma korisničke linije (WLR usluga).

CPS usluga (usluga predodabira operatora) faktično predstavlja preprodaju telefonskih poziva od strane operatora. To znači da krajnji korisnik ostaje u HT-ovoj mreži i HT-u plaća mjesečnu naknadu za pristup mreži (tzv. pretplatu), dok mu uslugu telefonskih poziva pruža i naplaćuje alternativni operator. CPS usluga se pruža na Tržištu originacije.

WLR usluga (usluga najma korisničke linije ili „WLR“) jest usluga preprodaje usluge pristupa mreži koju HT pruža krajnjem korisniku. Ugovaranjem WLR usluge alternativni operator može krajnjem korisniku kojem već pruža uslugu telefonskih poziva ujedno pružiti i uslugu pristupa mreži, odnosno izdati krajnjem korisniku jedan račun za uslugu telefonskih poziva i uslugu pristupa mreži.

CPS usluga je preduvjet za ugovaranje veleprodajne usluge najma korisničke linije (WLR), odnosno WLR usluga zapravo predstavlja svojevrsnu dopunu CPS usluge.

Slijedom navedenoga, razmatrana su pitanja ugovorne suradnje HT-a s drugim operatorima i problematika migracije korisnika usluga. S tim u vezi, nastavno su prikazana utvrđenja Agencije.

a) Ugovorna suradnja s drugim operatorima

Zaključkom o pokretanju postupka od 5. rujna 2013. utvrđeno je mjerodavno razdoblje od 2011. na dalje. Stoga je Agencija predmetnim zaključkom naložila HT-u da za promatrano razdoblje dostavi popis ugovornih suradnika te preslike ugovora zaključenih s istima važećih u promatranom razdoblju.

Uvidom u zaprimljenu dokumentaciju, utvrđeno je kako je HT ugovorio poslovnu suradnju glede pružanja veleprodajne usluge na predmetnim mjerodavnim tržištima s deset operatora: [...], [...], [...], [...], [...], [...], [...], [...], [...] i [...].

Budući da su neke veleprodajne usluge ugovarane prije 2011., u odnosu na operatora H1 potrebno je pojasniti vezu s poduzetnikom Portus d.o.o. sa sjedištem u Splitu, Zbora narodne garde 2 (dalje: Portus), a s obzirom na činjenicu da se rečeni poduzetnik javlja kao ugovorna strana u ugovorima zaključenima s HT-om, a koja prava i obveze se prenose na H1. Navedeno je posljedica preoblikovanja telekomunikacijske tvrtke Portus d.o.o. u dioničko društvo H1 Telekom, izvršenog dana 15. listopada 2007.

Slijedom navedenoga, utvrđeno je kako se poslovna suradnja s poduzetnikom H1 temelji na četiri zaključena ugovora (Ugovor o međusobnom povezivanju, Ugovor o pristupu izdvojenoj lokalnoj petlji, Ugovor za veleprodajnu širokopoljasnu uslugu T-coma, Okvirni ugovor o mogućnosti pružanja usluge najma korisničke linije), a koji su sukladni odgovarajućim Standardnim ponudama koje čine sastavni dio predmetnih ugovora.

Pri tome valja naglasiti kako je kod Standardne ponude riječ o pravno obvezujućem dokumentu koji je proizašao iz regulatorne obveze transparentnosti, a kojim se uređuju uvjeti, cijene, način, postupak i rokovi pod kojima HT pruža veleprodajne usluge operatorima u Republici Hrvatskoj, dakle o dokumentu koji podliježe strogoj prethodnoj kontroli nadležnog sektorskog regulatora, a na koju je HAKOM dao svoju suglasnost.

Pravnom analizom odredbi naprijed navedenih Ugovora i njihovih pripadajućih priloga, utvrđeno je da isti nisu u suprotnosti s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja (ZZTN-om i Uredbom o skupnom izuzeću vertikalnih sporazuma između poduzetnika, „Narodne novine“, broj: 37/11).

Uvidom u odredbe promatranih Ugovora i njihovom usporedbom s ugovorima sklopljenima s nekim drugim operatorima različitim od H1, razvidno je da je doista riječ o tipskim ugovorima odnosno identičnim ugovorima koje HT sklapa sa svim drugim operatorima, odobrenima od strane regulatornog tijela, a kako je to naveo HT u podnesku od 3. listopada 2013.

Također je razvidno kako su predmetni ugovori zaključeni na neodređeno vrijeme. Unatoč činjenici da je nad poduzetnikom H1 pokrenut predstečajni postupak sukladno rješenju Financijske agencije (FINA) od 24. rujna 2013., uslijed čega, a kako to predviđaju predmetni ugovori, može doći do raskida istih, potrebno je naglasiti kako su svi naprijed navedeni ugovori u trenutku analize od strane Agencije bili na snazi. Rečeno je sukladno obvezujućem dokumentu HAKOM-a, koji je sastavni dio Odluke navedenog regulatora od 10. lipnja 2013. Naime, isti dokument nalaže operatorima sa značajnom tržišnom snagom da ne smiju obustaviti pružanje postojećih usluga operatoru koji se nalazi u postupku predstečajne nagodbe.

b) Problematika migracije korisnika usluga

Pitanje koristi li se HT nepoštenom, agresivnom poslovnom praksom, ustrajnim i neželjenim komuniciranjem s potrošačima putem telefona, a vezano uz problematiku migracije H1-ovih korisnika usluge predodabira operatora i usluge najma korisničke linije, za sada ostaje otvoreno budući da relevantna rješenja donesena u postupcima pred nadležnim tijelima nisu pravomoćna.

Također, HAKOM je obavijestio Agenciju kako je u travnju 2013. pokrenut postupak inspekcijskog nadzora po službenoj dužnosti. Iz očitovanja regulatora proizlazi da je svrha predmetnog postupka provjera izvršavanja regulatornih obveza HT-a određenih analizom tržišta pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike, a kako bi se utvrdilo koristi li HT za potrebe svog maloprodajnog dijela neopravdano informacije/podatke o konkurentima, odnosno podatke koje mu u okviru pružanja veleprodajnih usluga daju postojeći ili potencijalni konkurenti na veleprodajnoj i maloprodajnoj razini.

Tome valja dodati kako je Agencija odmah po zaprimanju inicijative za pokretanje postupka, a čiji sadržaj ukazuje na sumnju o počinjenju kaznenog djela (korištenja, otkrivanja i preporučivanja povlaštenih informacija, a i krivotvorenja službene isprave te nedozvoljene uporabe osobnih podataka), istu dostavila na nadležno postupanje Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

S druge strane, treba uzeti u obzir činjenicu kako je HT priložio interni dokument „Način upravljanja veleprodajnim poslovanjem i implementacija Kineskog zida od 2013.“ (*izv. na engl. „Principles of Wholesale Compliance Management and Chinese Wall Implementation, 2013“*), čija pravila reguliraju pravo na pristup pojedinih ustrojbenih jedinica HT-a podacima o drugim telekom operatorima kojima raspolaže veleprodajna poslovna jedinica. Iz tog dokumenta proizlazi kako jedinstvenoj bazi podataka o veleprodajnim i maloprodajnim korisnicima mogu pristupiti isključivo ovlašteni zaposlenici (interni korisnici), a nepoštivanje pravila „kineskog zida“ od strane zaposlenika HT-a predstavlja najtežu povredu radnog odnosa.

Osim toga, a u prilog utvrđenju da HT pristupa ozbiljno glede reguliranja naprijed navedene problematike, valja naglasiti da je iz analize ugovora razvidno kako isti sadrže odredbu kojom

se određuje, između ostalog, obostrana odgovornost ugovornih strana glede čuvanja u tajnosti povjerljivih podataka, a koji se odnose na: sadržaj predmetnog ugovora, sve komercijalne i tehničke podatke koje je jedna ugovorna strana dobila od druge ugovorne strane ili njezinih povezanih društava u vezi s ugovorom te sve podatke o krajnjim korisnicima. Izričito je određeno kako svaka ugovorna strana može koristiti povjerljive podatke samo za potrebe izvršenja obveza iz predmetnog Ugovora.

Razmatrajući podatak podnositelja inicijative kako je povjerenstvo za žalbe DIRH-a utvrdilo da je HT migraciju korisnika izvršio koristeći se nepoštenom, agresivnom poslovnom praksom ustrajnim i neželjenim komuniciranjem s potrošačima putem telefona, čime je prekršio Zakon o zaštiti potrošača, Agencija je utvrdila kako je riječ o individualnim prijavama 12 korisnika - potrošača, a koji podatak u odnosu na ukupan broj individualnih korisnika koji se mjeri u desecima tisuća korisnika nije dostatan i ne predstavlja uzorak po kojemu bi se moglo zaključiti kako je HT zloupotrijebio vladajući položaj na predmetnom mjerodavnom tržištu.

Slijedom navedenoga, izolirano rješavanje konkretne problematike nije u djelokrugu postupanja Agencije. Agencija je navedeno postupanje HT-a promatrala kao dio njegove ukupne strategije u postupanjima prema alternativnim operatorima glede pružanja veleprodajnih usluga istima, a kako bi se utvrdilo je li navedeni poduzetnik na opisani način utjecao na održavanje ili razvoj tržišnog natjecanja na silaznim tržištima te tako možebitno ograničio tržišno natjecanje.

c) Ostala pitanja

Glede pitanja aktiviranja osiguranja plaćanja dobivenih od strane H1, a koja su obuhvaćena zaključkom o pokretanju postupka protiv HT-a, naknadno dobiveni podaci iz spisa predmeta ukazuju na postojanje objektivno opravdanih razloga za opisano postupanje HT-a.

Naime, uvidom u prikaz iznosa dugovanja za veleprodajne usluge u promatranom razdoblju koji je HT dostavio Agenciji, razvidno je kako operator H1 nije bio uredni platiša te je kao takav bio veliki HT-ov dužnik. Pri tome, HT iznosi podatak kako je u postupku predstečajne nagodbe taj iznos utvrđen u visini od [...] kuna.

Stoga je opisano postupanje HT-a moguće objektivno opravdati, budući da je na taj način branio svoje poslovne interese, a što nije sporno sa stajališta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja

Također, Agencija je utvrdila kako HT, unatoč naprijed navedenome, nije izvršio obustavu pružanja veleprodajne usluge prema operatoru H1, iako je na to bio ovlašten na temelju sklopljenih veleprodajnih ugovora i Odluka Vijeća HAKOM-a o analizama tržišta. Navedeno utvrđenje utemeljeno je na tvrdnjama HT-a te potvrde rečenog od strane H1. Naime, H1 u podnesku od 10. travnja 2014. ističe kako ugovori zaključeni s HT-om glede pružanja veleprodajnih usluga nisu raskinuti, odnosno kako su još uvijek na snazi, te da ugovorne strane pridržavajući se odredbi tih ugovora ispunjavaju svoje obveze.

Što se tiče nepravilnosti u predmetnim Standardnim ponudama te vezano uz to odlukama HAKOM-a o utvrđenom učestalom kršenju regulatornih obveza, uvidom u zaprimljenu dokumentaciju Agencija je utvrdila kako je Visoki upravni sud Republike Hrvatske predmetna rješenja HAKOM-a poništio.

Stoga nema utvrđenja o povredama regulatornih obveza od strane HT-a te su time otklonjene prvobitne indicije Agencije kako vrijeme koje je bilo potrebno za uklanjanje tih nepravilnosti, a za koje vrijeme alternativnim operatorima nije bilo omogućeno korištenje

usluga definiranih predmetnim ponudama, govori u prilog taktici odugovlačenja glede pružanja veleprodajnih usluga od strane HT-a.

Pored navedenog, iz dokumentacije spisa predmeta razvidno je kako je HT proaktivno djelovao u procesu poboljšanja i unapređenja realizacije veleprodajnih usluga. Navedenome u prilog govore komentari HT-a u okviru ranije navedenih javnih rasprava te dokazi da je taj poduzetnik postupao bez odgode na intervencije regulatora, a što potvrđuje i sam HAKOM u svojem učitovanju.

7. Odluka Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

Na temelju dostavljene dokumentacije i utvrđenog činjeničnog stanja, savjesnom i detaljnom ocjenom svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno, Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Vijeće), na temelju članka 30. i 31. ZZTN-a te članka 46. stavka 5. ZUP-a, na sjednici 51/2014., održanoj 17. prosinca 2014. godine, postupajući po presudi Visokog upravnog suda Republike Hrvatske, pod poslovnim brojem: UsII-65/2014-9, od 16. listopada 2014., ponovno je razmatralo navedeni predmet te je donijelo odluku da se obustavi postupak pokrenut po službenoj dužnosti protiv HT-a, u smislu članka 38. stavaka 1. i 3. te članka 39. ZZTN-a, a vezano uz primjenu članka 13. ZZTN-a i članka 102. UFEU-a, koji uređuju zlouporabe vladajućeg položaja poduzetnika, jer više ne postoje pravne pretpostavke za vođenje postupka.

Vijeće svoju odluku obrazlaže kako slijedi.

Agencija je tijekom postupka utvrđivanja ograničavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja odbijanjem pružanja veleprodajne usluge alternativnim operatorima protiv HT-a utvrdila kako HT nije primijenio taktiku odugovlačenja glede pružanja veleprodajnih usluga alternativnim operatorima koji mu nisu konkurenti na veleprodajnoj razini, a kako bi na opisani način utjecao na održavanje ili razvoj tržišnog natjecanja na silaznim tržištima na kojima su mu navedeni operatori izravni konkurenti.

Stoga HT nije ograničio tržišno natjecanje na mjerodavnim tržištima započinjanja (originacije) poziva iz javne komunikacijske mreže koje se pruža na fiksnoj lokaciji, pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike, veleprodajnog (fizičkog) pristupa mrežnoj infrastrukturi (uključujući dijeljeni i potpuni pristup izdvojenoj lokalnoj petlji) na fiksnoj lokaciji i veleprodajnog širokopojasnog pristupa.

Razlozi radi kojih više ne postoje pravne pretpostavke za vođenje postupka temelje se na iscrpnoj pravnoj i ekonomskoj analizi, detaljno elaboriranoj na stranicama 12. do 23. ovog rješenja.

Rezultati naprijed navedene analize izričito potvrđuju sljedeća utvrđenja Agencije:

1. HT nije diskriminirao alternativne operatore u pružanju veleprodajne usluge te otklonu kvarova i/ili smetnji u odnosu na svoj maloprodajni dio, a što je detaljno elaborirano na stranicama 17. do 23. ovog rješenja;
2. HT nije diskriminirao niti dovođio u povoljniji položaj pojedinog ili pojedine operatore korisnike u odnosu na druge operatore korisnike u pružanju veleprodajnih usluga te otklonu kvarova i/ili smetnji, a što je detaljno opisano na stranicama 17. do 23. ovog rješenja;
3. Prosječno vrijeme realizacije zahtjeva alternativnih operatora za usluge veleprodajnog pristupa mrežnoj infrastrukturi u promatranom razdoblju kraće je od vremena u kojem HT realizira zahtjeve za uslugu pristupa mrežnoj infrastrukturi za svoj maloprodajni dio, a što je detaljno opisano pod točkom 6.4.1.1.a) na stranicama 17. i 18. ovog rješenja;

4. HT nije diskriminirao svoje konkurente (alternativne operatore) odugovlačeći pri otklonu kvarova i/ili smetnji istima u pružanju usluge veleprodajnog pristupa mrežnoj infrastrukturi u usporedbi s prosječnim vremenom otklona svojim vlastitim korisnicima, a što je detaljno opisano pod točkom 6.4.1.1.b) na stranici 18. ovog rješenja;
5. HT nije diskriminirao operatore korisnike usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa u odnosu na vlastitu maloprodajnu uslugu, a što je detaljno opisano pod točkom 6.4.1.2.a) na stranici 19. ovog rješenja;
6. HT nije diskriminirao operatore glede prosječnog vremena u kojemu se realizirao otklon kvarova i/ili smetnji u pružanju usluge širokopojasnog pristupa u odnosu na korisnike svoje maloprodajne usluge, a što je detaljno opisano pod točkom 6.4.1.2.b) na stranici 19. ovog rješenja;
7. Povećanje ukupnog broja prijavljenih smetnji posljedica je neadekvatnog održavanja postojeće pristupne mreže te nedostatnog ulaganja u povećanje informacijskog kapaciteta postojećih pristupnih mreža, sukladno mišljenju HAKOM-a pod točkom 5.2 na stranici 12. ovog rješenja;
8. Kašnjenja i/ili naknadna odbijanja realizacije veleprodajnih usluga posljedica su neravnomjerne dostave zahtjeva za realizaciju veleprodajnih usluga od strane alternativnih operatora i nepostojanja obveze alternativnih operatora da HT-u dostavljaju planove o broju veleprodajnih zahtjeva koje će podnijeti u razdoblju dok HAKOM nije uveo ograničenje broja prosječnih dnevnih zahtjeva koje operatori korisnici mogu dostaviti HT-u, a što je detaljno opisano pod točkom 6.4.1.1.a) na stranici 18. ovog rješenja;
9. odlukom HAKOM-a skraćeni su rokovi za realizaciju veleprodajnih usluga;
10. HT nije izvršio obustavu pružanja veleprodajne usluge poduzetniku H1, unatoč činjenici da je na to bio ovlašten na temelju sklopljenih veleprodajnih ugovora i Odluka Vijeća HAKOM-a;
11. HT postupak aktiviranja osiguranja plaćanja dobivenih od strane H1 temelji na objektivno opravdanim razlozima, a što je detaljno opisano pod točkom 6.4.1.3.c) na stranici 22. ovog rješenja;
12. HT pravovremeno postupa sukladno odlukama nadležnih tijela i proaktivno djeluje u procesu poboljšanja i unapređenja realizacije veleprodajnih usluga, sukladno navodima HAKOM-a;
13. Visoki upravni sud Republike Hrvatske poništio je rješenja HAKOM-a o učestalom kršenju regulatornih obveza;
14. Ne postoje pravomoćne odluke nadležnih tijela po pitanju eventualne nepoštene agresivne poslovne prakse HT-a vezano uz migraciju H1-ovih korisnika usluge predodabira operatora i usluge najma korisničke linije, dok se odluka DIRH-a odnosi na individualne prijave 12 korisnika - potrošača što se s obzirom na ukupan broj korisnika – potrošača koji se mjeri u desecima tisuća korisnika, ne može uzeti kao indiciju za netržišno postupanje;
15. HT je s alternativnim operatorima (pa tako i s H1) zaključio Ugovore i njihove pripadajuće priloge koji nisu u suprotnosti s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja;
16. HT nije primijenio taktiku odugovlačenja glede pružanja veleprodajnih usluga alternativnim operatorima koji mu nisu konkurenti na veleprodajnoj razini da bi utjecao na održavanje ili razvoj tržišnog natjecanja na silaznim tržištima i tako ograničio tržišno natjecanje u smislu članka 13. ZZTN-a i članka 102. UFEU-a.

Pored navedenog, a u odnosu na članak 102. UFEU-a po kojemu je predmetni postupak bio pokrenut, važno je naglasiti kako je Agencija odluku o obustavi postupka donijela zbog obvezne primjene kriterija iz pravne stečevine Europske unije.

Naime, sukladno Uredbi Vijeća (EZ) br. 1/2003 ovlast donošenja odluka o nepostojanju povrede članka 102. UFEU-a u isključivoj je nadležnosti Komisije. To znači da, iako nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja imaju pravo i obvezu izravne primjene navedene odredbe, kada u postupku ustanove da postojanje povrede tržišnog natjecanja nije

dokazano, mogu samo okončati postupak bez meritornog odlučivanja. Stoga prilikom ocjenjivanja konkretnog postupanja na tržištu nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja mogu, ako to jest slučaj, donijeti odluku o nepostojanju povrede nacionalnih propisa, ali ne i odluku o nepostojanju povrede propisa Europske unije o zaštiti tržišnog natjecanja. Ovo postupovno ograničenje nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja proizlazi iz odredbe članka 5. Uredbe Vijeća (EZ) 1/2003, a njega potvrđuje i presuda Suda Europske unije C-375/09 u predmetu Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów protiv Tele2 Polska sp. z o.o., kasnije Netia SA., od 3. svibnja 2011., prema kojoj nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja nisu ovlaštena donijeti odluku kojom se utvrđuje da nije narušeno tržišno natjecanje u smislu odredbe članka 102. UFEU-a. Donošenje takve odluke u isključivoj je nadležnosti Europske komisije, tako da istu odluku navedena nacionalna tijela ne mogu donijeti čak ni u slučaju kad im to omogućuju odredbe nacionalnog zakona.

Nadalje, u naprijed navedenom predmetu Sud je zaključio da ako bi nacionalni zakon predviđao obvezu donošenja odluke kojom se utvrđuje nepostojanje povrede članka 102. UFEU-a, tada bi takva odredba nacionalnog zakona bila u suprotnosti s pravom EU, smatrajući tu odredbu članka 5. (2) Uredbe izravno primjenjivom. Sud je obrazložio svoju odluku ističući da bi donošenje „negativnih“ meritornih odluka od nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja moglo ugroziti ujednačenu primjenu članka 102. UFEU-a, budući da bi takve odluke mogle spriječiti Komisiju da naknadno utvrdi kako to postupanje ipak jest povreda članka 102. UFEU-a.

Stoga je Agencija, primjenom članka 35. stavka 1. ZZTN-a, kojim je propisano kako se u postupcima u nadležnosti Agencije primjenjuje zakon kojim se uređuje opći upravni postupak, odnosno primjenom članka 46. stavka 5. ZUP-a, na temelju odluke Vijeća, odlučila kao u izreci ovog rješenja.

Uputa o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja nije dopuštena žalba, ali se u roku od trideset (30) dana od dana dostave ovoga rješenja može tužbom pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

Predsjednik Vijeća za
zaštitu tržišnog natjecanja

Mladen Cerovac, mag. iur.

Napomena:

Sukladno članku 53. ZZTN-a, podaci koji predstavljaju poslovnu tajnu izuzeti su od objavljivanja te su u tekstu navedeni podaci označeni [...], odnosno koriste se postoci u rasponu.